

Klage fra

**Miljøforeningen for Gammel Susåland og omegn
I forhold til miljøgodkendelse af svineproduktion på
Vinderupvej 21, 4171 Glumsø**

**Indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet
den 25. februar 2024**

Klage vedr. miljøgodkendelse på Vinderupvej 21, 4171 Glumsø

Næstved Kommunes administration meddelte d. 31. januar 2024 miljøgodkendelse til produktionsanlæg på Vinderupvej 21, 4171 Glumsø. Det er anden gang, at administrationen i Næstved Kommune meddeler miljøgodkendelse til dette produktionsanlæg. Første gang var i 2021, dengang Vinderupvej 1, 4171 Glumsø. Der blev i 2021 klaget til Miljø - Fødevarerklagenævnet af Miljøforeningen Gammel Susåland og omegn (Miljøforeningen), og sagen blev hjemsendt til fornyet behandling i Næstved Kommune i februar 2023.

Miljøforeningen ser den nye miljøgodkendelse som en gummistempling af en svinebesætning, der:

- 1) har markant og negativ indvirkning på både det lokale og regionale vandmiljø
- 2) gradvist forringer levevilkårene for bilag IV-arter i området
- 3) ændrer landskabet i væsentlig grad væk fra jordbrugslandskab til industrikvarter
- 4) udgør en sundhedsrisiko for de mennesker, der bor i konsekvenszonen
- 5) har en ejer, der gentagne gange ikke overholder miljølovgivningen og gentagne gange ikke overholder stillede vilkår til sine svinebesætninger og gyllebeholdere

Administrationen har ikke undersøgt svinebesætningens indvirken på vandløb og tilknyttede Natura 2000-områder i tilstrækkeligt omfang eller forholdt sig neutral i sin vurdering af staldens indflydelse på landskabet. Høringsfasen har ikke været gennemført i god tro, idet der kun var afsat 7 arbejdsdage til behandling af høringsvar og justering af materiale. Den korte behandlingstid indikerer, at administrationen i Næstved Kommune ikke havde til hensigt at høre sine borgere. Dette underbygges af, at administrationen blot 3 dage efter høringsfristen udløb kunne meddele, at der ikke var indkommet nogle afgørende oplysninger til sagen. Der var således tale om en skinproces.

Miljøgodkendelsen overholder ikke EU's lovgivning

Miljøforeningen mener ikke, at Næstved Kommune med miljøgodkendelsen har sikret, at EU's miljølovgivning overholdes. Det drejer sig om følgende forhold:

Habitatsdirektivet

EU's habitatsdirektiv forpligtiger EU's medlemslande til at bevare naturtyper og dyrearter, der er truede. Dette inkluderer, at medlemslandene skal beskytte f.eks. leve-, yngle- og rastesteder for bestemte dyrearter herunder springfrø og stor vandsalamander. Fuglebeskyttelsesområder og habitatområder indgår i det sammenhængende europæiske, økologiske netværk, som betegnes Natura 2000.

Habitatsdirektivet betyder, at administrationen i Næstved Kommune skal tage særligt hensyn til beskyttede dyrearter, habitater og Natura 2000-områder i forbindelse med miljøgodkendelser og andre aktiviteter.

Næstved Kommunes administration mangler i miljøgodkendelsen at forholde sig til produktionsanlæggets indvirken på Natura 2000-områderne i Susåen, Tystrup Sø og i Karrebæk Fjord. Dette er relevant fordi konsekvenszonen omkring svinebesætningen påvirker Møllebækken, der løber ud i Susåen. Susåen fortsætter ud i Tystrup Sø og videre ud i Susåen. Derfra fortsætter den mod syd og har sit udløb i Karrebæk Fjord. Derfor har svinebesætningen på Vinderupvej 21 direkte konsekvens for to Natura 2000-områder: Susåen og Karrebæk Fjord. Administrationen har, til trods for gentagne opfordringer fra Miljøforeningen, ikke undersøgt i hvilken grad, at svinebesætningen på Vinderupvej 21 påvirker næringsindholdet i Susåen og Karrebæk Fjord eller hvordan, at det øgede næringsindhold påvirker økosystemerne i disse vandmiljøer.

Administrationen i Næstved Kommune fremfører, at vandmiljøet i Møllebækken, Susåen og Karrebæk Fjord pr. definition ikke kan påvirkes negativt af kvælstofudledningen fra produktionsanlægget, da vandmiljøet i nærområdet ikke påvirkes i væsentlig grad. Miljøforeningen mener dette er forkert af to årsager:

- 1) Depositionen i flere af vandhullerne overskrider den tilladte grænse
- 2) En stor del af depositionen i konsekvenszonen udvaskes til vandmiljøet (dette redegøres der for nedenfor)

Hvis en landmand benytter sig af den bedst mulige praksis i forbindelse med gyllespredning, så vil 40 % af næringsstofferne finde vej til vandmiljøet (Stiig Markager, Den Dyriske Time #171). I dette tilfælde er der ikke tale om gyllespredning, men atmosfærisk deposition. Denne deposition finder sted ved nedbør eller kontakt med beplantning (våd- eller tørdeposition). Med en atmosfærisk deposition på 9.396 kg NH₃-N/år vil ca. 3.750 kg NH₃-N finde vej til vandmiljøet hvert år. Dette tal er i øvrigt et minimum, idet man ikke kan forvente, at depositionen af ammoniak følger *best practise*. Som redegjort for ovenfor, så vil disse næringsstoffer finde vej til vandmiljøet. Først Møllebækken (nær-recipient), dernæst Susåen (Natura 2000, mellem-recipient), Tystrup Sø (mellem-recipient) og slutteligt Karrebæk Fjord (Natura 2000, slut-recipient). Miljøforeningen tager i dette regnestykke ikke den øgede mængde gylle, som produceres i stalden med i betragtning. 40 % af næringsstofferne fra den store mængde ekstra gylle vil også finde vej til Natura 2000-områderne der her nævnes.

Miljøforeningen mener, at administrationen i Næstved Kommune er forpligtet til at undersøge svinebesætningens indvirken på disse sårbare vandmiljøer jf. EU's habitatsdirektiv. Det har administrationen i Næstved Kommune valgt ikke at gøre.

Det er Miljøforeningens holdning, at den ekstra mængde næringsstoffer den ansøgte svinebesætning vil udlede til vandmiljøet gradvist vil nedbryde recipienternes økologiske funktionalitet. Dette er særligt gældende for slutrecipienten, Karrebæk Fjord, der er næringsstofbelastet i forvejen. Svinebesætningen vil medvirke til at forværre tilstanden i Karrebæk Fjord, og derved fjerne levegrundlaget for de fugle, der opholder sig i det internationalt beskyttede fuglereservat i Karrebæk Fjord. Da den ansøgte svinebesætning bidrager negativt til denne udvikling, bør der ikke meddeles tilladelse til svinebesætningen.

Når påvirkningen på et Natura 2000 område skal vurderes, har kommunen pligt til at vurdere det i sammenhæng med andre planer og projekter, der kan påvirke området. Dette er ikke sket. På stående fod har Miljøforeningen kendskab til yderligere 2 store nye svinestalde og et stort biogasanlæg (fra selvsamme ejer) indenfor ganske få kilometer, og som derfor påvirker de samme Natura 2000 områder.

Af disse årsager bør administrationen undersøge påvirkningen i de nævnte vandmiljøer.

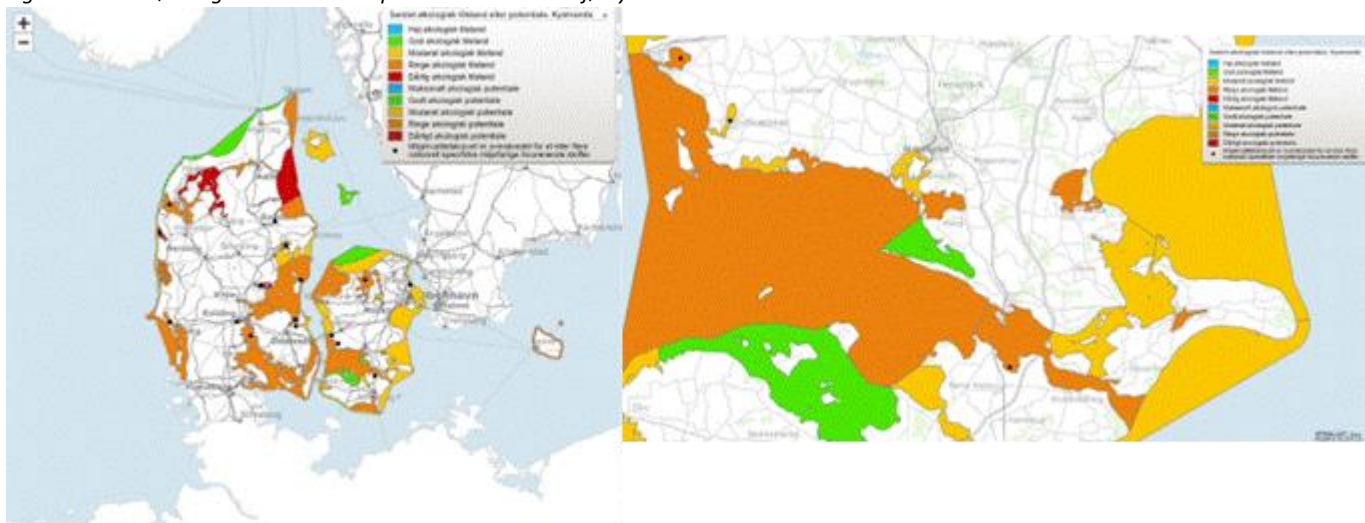
Naturgenopretningsforordningen

”Genopretning af økosystemer og styrkelse af biodiversiteten er en hjørnesten i den europæiske grønne pagt.” Således står der i EU's naturgenopretningsforordning, der er en del af EU's biodiversitetsstrategi. Denne har til formål at genoprette naturen i EU. I 2030 skal 30 % af de land- og havområder, der har behov for genopretning være genoprettet. I 2050 skal 90 % af områderne være genoprettet.

Hvis danske kommuner skal bidrage positivt til at genoprette havområder senest i 2030 (og i 2050) kræver det en fokuseret indsats mhp. at nedbringe udledningen af næringsstoffer til havmiljøet allerede nu. Det er administrationen i Næstved Kommune, der i denne sag skal løfte opgaven.

Havmiljøet omkring Næstved er i forvejen belastet, jf. nedenstående kort fra MiljøGIS:

Figur 1: Samlet økologisk tilstand eller potentiale. Kilde: Miljøstyrelsen

Ved at udstede miljøgodkendelse til produktionsanlægget uden at lave samtidige kompenserende reduktioner på kvælstofudledningen andre steder i samme recipient, modarbejder administrationen i Næstved Kommune aktivt EU's naturgenopretningsforordning. Signalet fra EU er klart: der skal udledes mindre, ikke mere næring til vandmiljøet. Administrationen i Næstved Kommune ønsker at tillade erhvervs-mæssig adfærd, der beskadiger havmiljøet, livet i havet og derfor også fuglebestanden i Natura 2000-området ved Karrebæk Fjord.

Vandrammedirektivet

Vandrammedirektivet er implementeret i dansk lovgivning ved indsatsbekendtgørelsen. Nedenstående er fra §8:

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Udover påvirkningen fra den store mængde gylle der produceres i produktionsanlægget, vil der også være en indirekte påvirkning via luftbåren kvælstofdeposition fra svinestalden. Dette modarbejder vandrammedirektivet. Miljøstyrelsen har estimeret, at det er nødvendigt at reducere kvælstofudledningen med 18.000 ton per år for at opnå god økologisk tilstand for vandmiljøet. Dette mål skal være opfyldt senest i 2027.

Som redegjort for tidligere, udledes en væsentlig andel (minimum 40 %) af produktionsanlæggets udledninger til vandmiljøet. Konsekvensområdet ligger indenfor oplandet til det målsatte vandløb Møllebækken, som løber ud i Suså som ender i Karrebæk Fjord. Dette vil give i omegnen af 3,7 tons ekstra

kvælstof tilført disse vandområder. Der er ikke redegjort for, at dette **ikke** hindrer målopfyldelse eller forringer tilstanden i de respektive nær-, mellem- og slutrecipienter. Hhv. Møllebækken, Suså, Tystrup Sø og Karrebæk Fjord.

Merudledningen af kvælstof og/eller andre forurenende stoffer, uden samtidige kompenserende reduktioner i nærområdet, er i strid med vandrammedirektivet. Formålet med vandrammedirektivet er blandt andet at forebygge og mindske forurening, beskytte vandmiljøet og forbedre vandøkosystemets tilstand.

Efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, kan der kun træffes afgørelser, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af recipientens tilstand og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål. Dette er stadfæstet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i afgørelse 22/02461.

Hverken nær-, mellem- eller slutrecipient målopfylder eller har god kemisk tilstand. I myndighedsbehandlingen skal kommunen derfor følge forsigtighedsprincippet.

Den altovervejende hovedregel i dette tilfælde er, at der skal ske en reduktion i udledningen af forurenende stoffer. I dette tilfælde er der tale om en betydelig merudledning af forurenende stoffer i form af kvælstof til de målsatte vandområder. Dette betyder også, at Danmark vil have endnu sværere ved at overholde EU's vandrammedirektiv i 2027 som loven kræver. Såfremt Danmark ikke overholder EU's vandrammedirektiv i 2027, åbner det op for, at Danmark igen kan dømmes for traktatbrud ved EU-Domstolen.

Kommuners pligt til at leve op til EU-fastsatte målsætninger på miljøområdet

Miljøforeningen ønsker, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet tager stilling til følgende i forbindelse med EU's miljølovgivning på området:

- 1) Må en kommune give tilladelse til et husdyrbrug der øger udledningen af næring til vandmiljøet, når der endnu ikke er vist en vej til at overholde EU's vandrammedirektiv, der skal være overholdt i 2027? Med andre ord, må en kommune tillade aktiviteter, der direkte modarbejder EU-krav?
 - a. Vandrammedirektivet og miljøgodkendelser er "forskellige kasser", men har meget stor indvirkning på hinanden. Miljøforeningen mener, at den nære sammenhæng mellem disse to områder forpligter danske kommuner til at undersøge et husdyrbrugs miljømæssige påvirkning i sammenhæng med vandrammedirektivet. Hvis dette ikke gøres, dannes der en systemisk misrepræsentation (undervurdering) af husdyrbrugs påvirkning af vandmiljøet, og det gøres derfor praktisk umuligt at leve op til kravene i vandrammedirektivet.
- 2) Må en kommune undlade at undersøge et husdyrbrugs effekt på vandmiljøet hen til slutrecipienten, når mellem- og/eller slutrecipienten er beskyttede områder?
 - a. Administrationen i Næstved Kommune har ikke undersøgt disse forhold. Miljøforeningen mener på den baggrund, at der ikke kan meddeles miljøgodkendelse til produktionsanlægget på Vinderupvej 21.

Overfladevand

Udledning af overfladevand fra staldanlægget

Miljøforeningen finder, at det er en mangel i miljøgodkendelsen, at der ikke er redegjort for håndteringen af overfladevandet. Dette burde være beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og vurderet af kommunen, som beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §39 stk. 1, pkt. 3. (BEK nr. 443 af 26/04/2023).

Kommunen har tidligere givet en nedsivningstilladelse. Både ansøger og kommune har dog nu indset, at det ikke er muligt at nedsive, hvorfor der, så vidt Miljøforeningen er orienteret, arbejdes på en udledningstilladelse (se bilag 1).

I godkendelsen er angivet en nedsivningsløsning. Dette står i modsætning til de oplysninger, Miljøforeningen er kommet i besiddelse af.

Der er udlagt et areal, men der foreligger ingen beregninger for, om nedsivningsarealet er dimensioneret til at håndtere overfladevandet fra ca. 1½ hektar befæstet areal. Der har ikke været foretaget nedsivningstest med dertilhørende beregninger og vurderinger. Med det blotte øje er det tydeligt, at området er uegnet til nedsivning, da der selv i perioder med højt tørkeindeks står vand i det pågældende område.

Billede 1. Billedet er fra 11.juni 2023, hvor der efter en lang periode uden regn fortsat står vand i bassinet. Der havde på det tidspunkt ikke været nedbør i området siden d. 23. maj 2023.

Endvidere overholder anlæggets placering ikke afstandskravene til vandløb jf. spildevandsbekendtgørelsens §19, stk. 1. Denne tilsiger, at der skal være mindst 25 meter fra nedsivningsanlæg til vandløb. Jf. Vandløbsloven er drænrør, vejdræn mv. også at betragte som vandløb. Dette afstandskrav er ikke overholdt. Der findes vandløb under "nedsivningsarealet", langs nordsiden og langs vejen mod øst.

De miljømæssige forhold ved nedsivning er der heller ikke taget stilling til. Det må forventes, at det vand, der er tænkt nedsivet har et absolut højt indhold af kvælstof fra tagflader og zink fra tagrender. Hvordan sikres det, at dette ikke nedsives til grundvandet. Det øverste lag muld er afrømmet for at forbedre

nedsivningen. Dette øger nedsivningen af forurenende stoffer yderligere og forværrer dermed de miljømæssige konsekvenser samt øger påvirkningen af grundvandsressourcerne.

Jf. spildevandsbekendtgørelsens §19, stk. 2, nr. 2 må grundvandet ikke påvirkes negativt af nedsivning. Miljøforeningen finder, at loven ikke bliver overholdt på dette punkt.

Der er ikke taget målinger eller angivet typetal for indholdet af forurenende stoffer i overfladevandet.

Siden "nedsivningsbassinet" blev etableret, er det flere gange brudt gennem den opbyggede jordvold og store mængder vand er akut skyllet ud over Vinderupvej og derefter gennem flere måneder ledt direkte til dræn og videre til Møllebækken (målsat vandløb). Dette tydeliggør, at den valgte løsning er utilstrækkelig. I miljøgodkendelsen er der ikke angivet nogen løsning på håndtering af overfladevand.

Møllebækken er i forvejen et hydraulisk belastet vandløb, som jævnligt oversvømmer de omkringliggende arealer. En udledning fra svinestalden vil alt andet lige forstærke disse hændelser.

Ansøger har tilsyneladende etableret en form for afløb fra nedsivningsbassinet. Miljøforeningen har i hvert fald kunne konstatere, at der er etableret to drænbrønde på markarealet nord for nedsivningsbassinet. Efter etableringen af disse brønde har vandstanden i nedsivningsbassinet været relativt ensartet til trods for de store vandmængder der er faldet i efteråret 2023 og vinteren 2023/24. Det er kommet til Miljøforeningens kendskab, at ansøger har søgt om udledning fra nedsivningsbassinet d. 10. juli 2023. Kort tid efter stabiliserede vandstanden i nedsivningsbassinet sig. Miljøforeningen er dog ikke bekendt med, at der er givet tilladelse til udledning af vandmængderne fra nedsivningsbassinet. Den aktindsigt, som Miljøforeningen har fået indsigt i (bilag 1) er givet d. 25. januar 2024. Her er der fortsat ikke lavet målinger og beregninger på recipient. Miljøforeningen mener ikke, at den udledning der er lavet, er lovlig.

De miljømæssige konsekvenser ved overfladevandshåndteringen er efter Miljøforeningens mening utilstrækkeligt belyst. Det er ikke dokumenteret, om det er muligt at udlede til målsat recipient uden at det vil kunne føre til en forringelse af tilstanden eller vil kunne hindre målopfyldelse.

Beskyttet natur

§3-vandhuller

Administrationen i Næstved Kommune redegør i afsnit 4.2.10 i miljøgodkendelsen for, at bilag IV-arternes leve-, yngle- og rastesteder ikke må beskadiges eller gradvist forringes.

Administrationen i Næstved Kommune har kortlagt området omkring Vinderupvej 21, 4171 Glumsø. Denne kortlægning viser, at bilag IV-arterne springfrø og stor vandsalamander lever udbredt i de lokale vandhuller. Ansøger til svinebesætningen viser, at der i seks vandhuller er en ammoniakdeposition, der er højere end 1,0 kg NH₃-N/ha/år. Der blev i de fleste af de seks vandhuller registreret bilag IV-arter.

Miljøforeningen mener, at denne deposition, der overstiger de tilladte grænser, i sig selv skal betragtes som en forringelse af de observerede bilag IV-arters leve-, yngle- og rastesteder, uagtet om der er en baggrundsdeposition.

I afsnit 4.2.7 beskrives, at der kun kan stilles krav om maksimal deposition, hvis et naturområde er udpeget og merudledning ikke er uvæsentlig i forhold til eksisterende udledning. Efterfølgende beskrives, at vandhullerne 8-13 alle er i forbindelse med eksisterende dræn. Denne oplysning ligger til grund for senere

væsentlighedsvurdering. Miljøforeningen finder det meget lidt sandsynligt, at vandhullerne skulle være i forbindelse med drænsystemet og derved få tilført de store mængder næringsstoffer, som efterfølgende gør et yderligere bidrag uvæsentligt. Det er ikke normal praksis, at føre drænvand gennem vandhuller af den simple årsag, at det giver en masse bøvnl med tilstoppede drænløb og ting og sager, der kan blive suget ind i drænet og sætte sig fast. Miljøforeningen mener på den baggrund, at de tal der er brugt til at beregne/vurdere belastningen af disse vandhuller er betydeligt fejlbehæftede.

Miljøforeningen er også forvirret over administrationens redegørelse i afsnit 4.2.10 i miljøgodkendelsen, hvor der først redegøres for, at der er fundet springfrø. Efterfølgende konkluderes det, at der ikke er observeret springfrø.

Miljøforeningen mener også, at administrationen bør betragte det etablerede vandbassin som et §3-vandhul. Der er tale om en vandmasse, der ikke udtørre og er mere end 100 kvadratmeter stort. Der er ikke beregnet på produktionsanlæggets indvirken på dette vandmiljø, hvilket Miljøforeningen mener burde være gjort.

Miljøforeningens holdning om, at der er tale om et §3-vandhul understøttes af mail fra ansøger til administrationen i Næstved Kommune d. 28. august 2023 (bilag 1 s. 18). Her udtrykkes bekymring for, at "der bliver oprettet et paragraf 3 område op og ned af stalden inden [sagsbehandler] får lavet en ny miljøgodkendelse".

Det nyetablerede vandhul er i øvrigt etableret uden tilladelse fra Næstved Kommune, og i strid med vilkårene i nedsivningstilladelsen. Her er der stillet vilkår om, at nedsivningsgrøften ikke må ændre karakter til en sø over tid. §3-vandhullet burde have været indarbejdet i miljøgodkendelsen.

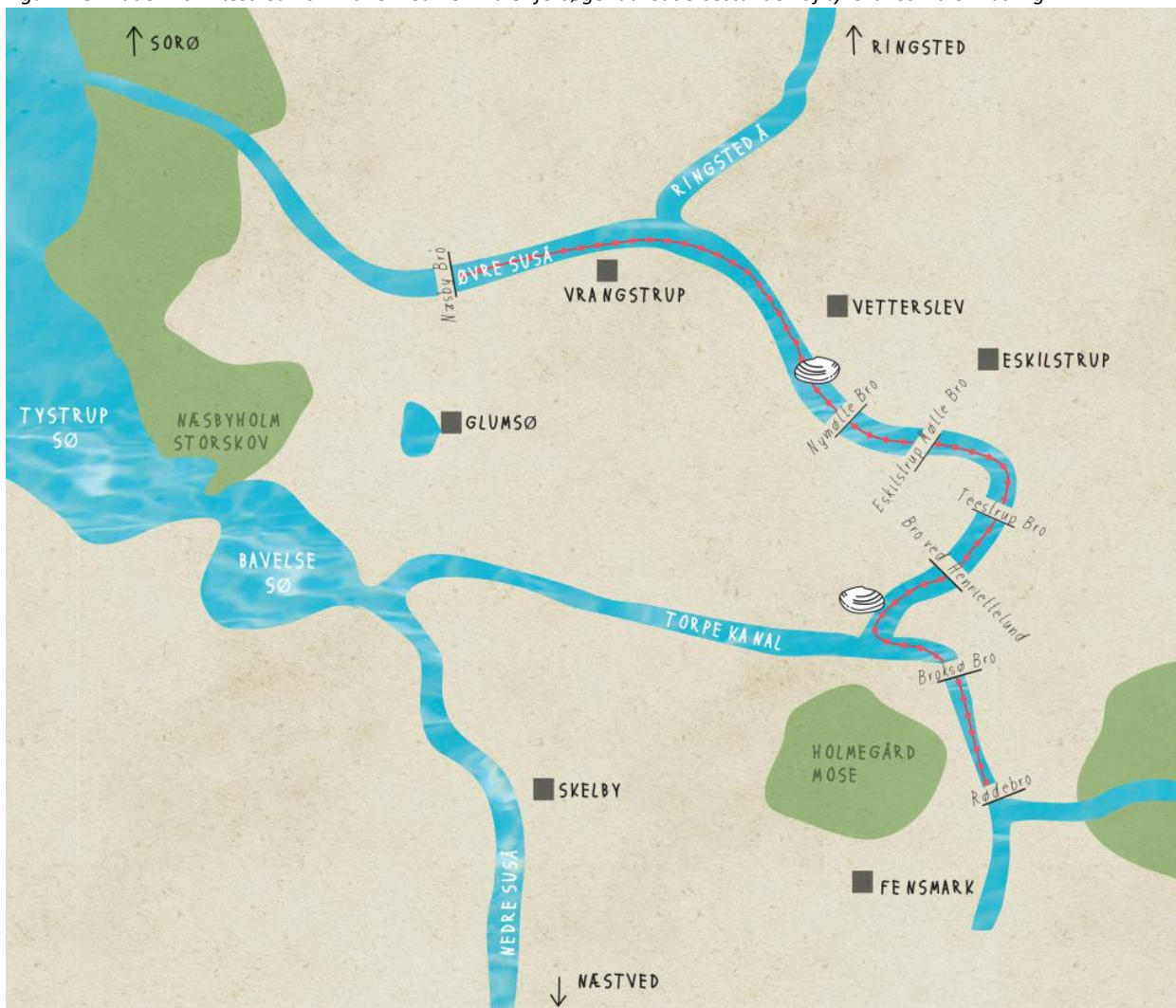
Miljøforeningen bemærker også, at ansøger i 2023 ulovligt oprensede tre §3-vandhuller jf. administrationen i Næstved Kommunes notat med kommunens bemærkninger til høringsvarene indkommet i januar 2024 - §16a godkendelse til Vinderupvej 21, 4171 Glumsø¹. Miljøforeningen har kendskab til én lovliggørende dispensation. Miljøforeningen finder det bekymrende, at ansøger tilsyneladende systematisk ødelægger §3-vandhuller, der samtidig er leve-, yngle- og rastested for bilag IV-dyrearter, og som er nødvendige for at sikre den økologiske funktionalitet.

¹ Se bilag 7

Tykskallet malermusling

I EU er den tykskallede malermusling meget truet, og der blev i 2015 således bevilliget 9,3 mio. kr. til et projekt drevet af Næstved Kommune². Dette projekt havde til formål, at sikre gode betingelser for, at der kan komme flere tykskallede malermuslinger i Susåen. Susåen har den eneste forekomst af tykskallet malermusling på Sjælland, og er en af blot to forekomster i Danmark (Odense Å er den anden). Projektområdet er skitseret i nedenstående figur.

Figur 2: Område hvor Næstved Kommune med EU-midler forsøger at redde bestanden af tykskallet malermusling

Møllebækken løber ud i Susåen nordvest for Tyvelse. Derfra løber vandet videre Tystrup-Bavelse søerne (Natura 2000-områder), hvorfra Susåen fortsætter sydpå og løber ud i Karrebæk Fjord. Det betyder også, at den ansøgte svinebesætning vil tilføre næring til en art, der har høje krav til vandløbs biologiske tilstand³. Danmarks Naturfredningsforening har tidligere estimeret, at bestanden i Øvre Suså blot er 4-6 individer⁴. Det ansøgte produktionsanlæg kan derfor være det sidste søm i kisten for denne truede dyrearts overlevelse på Sjælland. Grundet malermuslingens parasitiske natur, hvor den har behov for en

² <https://www.naestved.dk/kommunen/projekter/mere-liv-i-susaaen>

³ <https://arter.dk/taxa/taxon/details/bede75f9-f785-ea11-aa77-501ac539d1ea>

⁴ <https://soroe.dn.dk/naturen-i-soroe/flora-og-fauna-i-soroe-kommune/tykskallet-malermusling/>

værtsorganisme for reproduktion, er den yderligere truet af den faldende fiskebestand i Susåen. Fiskebestanden påvirkes negativt af næringsstoffer i vandløbet. Ved at udlede yderligere næringsstoffer til Susåen vil det ansøgte produktionsanlæg, ud over at forværre vandets biologiske tilstand, også underminere den tykskallede malermuslings overlevelse gennem en gradvis forringelse af fiskenes overlevelsesmuligheder. Der er med andre ord tale om en kaskadeeffekt, hvor det ansøgte produktionsanlæg påvirker negativt.

Miljøforeningen undrer sig også over, at administrationen i Næstved Kommune ikke bedre koordinerer på tværs (endda inden for samme center – Center for Teknik og Miljø!) og sikrer sig, at etableringen og/eller udvidelse af f.eks. husdyrbrug eller andre aktiviteter ikke skader beskyttet natur og underminerer et flerårigt EU-finansieret projekt, hvor en arts overlevelse står på spil.

Af denne årsag alene bør der ikke meddeles miljøgodkendelse til svinebesætningen på Vinderupvej 21. Meddeles der alligevel miljøgodkendelse bør Næstved Kommune refundere støtten til EU.

Økologisk funktionalitet

I "Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC" står der, at:

"In accordance with the precautionary principle, if the measures proposed do not guarantee the continued ecological functionality of a site, they should not be considered under Article 12(1)(d). There must be a high degree of certainty that the measures are sufficient to avoid any deterioration or destruction."

Med andre ord, så skal de tiltag der gøres, for at sikre den økologiske funktionalitet, have garanti for at virke. Hvis der ikke kan stilles garanti herfor, så kan disse tiltag ikke godkendes. Miljøforeningen mener, at der med de mængder af ammoniak der udledes fra produktionsanlægget ikke kan stilles garanti for, at tiltagene virker. Dertil er den miljømæssige påvirkning simpelthen for stor, hvilket også understøttes af de forhøjede depositionsverdier til vandhullerne 8, 9, 10, 12 og 13.

Miljøforeningen mener ikke, at den økologiske funktionalitet er sikret. Jf. Fødevareklagenævnets behandling af Miljøforeningens klage over samme produktionsanlæg i 2021, hvor sagen blev hjemvist til fornyet behandling af administrationen i Næstved Kommune, skal den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter sikres. Dette er fortsat ikke sket, idet nogle af de økologiske korridorer og fourageringsområder administrationen omtaler, faktisk ikke findes på nuværende tidspunkt. Disse hypotetiske fourageringsområder skal ifølge Miljøgodkendelsen forbinde søerne. Endvidere er beplantningen, som blev stillet som vilkår, ikke vedligeholdt. Det er derfor ikke muligt for bilag IV-arterne at bevæge sig mellem vandhullerne, hvilket er i strid med EU's habitatdirektiv. Habitatdirektivet fastlægger, at bilag IV-arterne er omfattet af en streng beskyttelse. Bilag IV-arterne må således ikke indfanges eller slås ihjel, og der er forbud mod forstyrrelse eller ødelæggelse af deres yngle- og rasteområde.

Administrationen i Næstved Kommune forholder sig heller ikke til den fysiske barriere, som et 200 m langt produktionsanlæg udgør for bilag IV-arterne i området. Der er meget langt rundt, og da ikke alle vandhuller er i en stand, hvor disse bilag IV-arter kan eksistere, er der ikke garanti for, at den økologiske funktionalitet kan opretholdes.

Miljøforeningen mener desuden, at den foreslåede sikring af den økologiske funktionalitet er utilstrækkelig og ikke lever op til "forsigtighedsprincippet", som gør sig gældende i europæisk miljølovgivning (artikel 176 i EU-traktaten).

Administrationen i Næstved Kommune har i miljøgodkendelsen blot beskrevet, hvordan den økologiske funktionalitet kan fungere, men stiller i miljøgodkendelsen ikke krav til implementering af tiltag der gør, at den økologiske funktionalitet sikres.

Miljøforeningen påpeger i denne sammenhæng også, at det er et krav at tiltag, til at sikre den økologiske funktionalitet, skal udføres inden opførslen af et anlæg. I miljøgodkendelsen vil administrationen tillade, at disse tiltag udføres på bagkant af opførslen af produktionsanlægget. Produktionsanlægget har nu været i drift i næsten to år (april 2022). Det vil sige, at der nu i næsten to år har foregået en forringelse af levevilkårene for de bilag IV-arter, der findes i vandhullerne omkring produktionsanlægget.

Fejlbehæftet landskabsvurdering

Næstved Kommune har givet tilladelse til opførsel af et anlæg, hvor kommunen gennem hele processen over for Miljøforeningen har udtalt, at der ikke vil være væsentlige landskabelige påvirkninger af byggeriet. Administrationen i Næstved Kommune beskriver gentagne gange i miljøgodkendelsen området som et "helt åbent landskab" eller lignende. Miljøforeningen har fra start fastholdt over for Næstved Kommune, at indvirkningen på det omkringliggende landskab vil være markant og dominerende. Dette har Næstved Kommune afvist. Miljøforeningen finder det på den baggrund for mærkværdigt, at Næstved Kommune i sin afgørelse om miljøgodkendelsen selv skriver følgende på s. 39/162 i afsnittet "Landskabsmæssig påvirkning":

"Opførelse af en ny foderlade, yderligere to store gyllebeholdere og de meget lange, moderne staldbygninger kan virke som dominerende, nye elementer i det ellers rolige, åbne landskab. Da der samtidig er forholdsvis lang tid til at opleve det direkte kig til de nye bygninger ad den snorlige Vinderupvej..."

Miljøforeningen ønsker at påklage Næstved Kommunes vurdering af væsentligheden af anlæggets indvirkning på oplevelsen af det omkringliggende landskab. Miljøforeningen henviser til nedenstående billeder af det nu opførte anlæg og voldsomheden af dette i landskabet. Et anlæg bestående af en tvillingestald med et bruttoareal på 9.900 m², otte fodersiloer, to meget store gyllebeholdere, en fortank, en vaskeplads, et gødningshus samt en foderlade med et areal på 600 m² giver et absolut industrilignende udtryk. Dette har efterladt et uopretteligt aftryk på landskabet omkring Vinderupvej.

Billede 2. Anlægget fra Vinderuphøjvej mod nord.

Billede 3. Billede af produktionsanlægget taget fra øst.

Billede 4. Anlægget set fra øst. 200 m lang mur, som er hævet 3 m over terræn i den nordlige ende. Flankeret af 2 gylletanke, der øger murens længde med omtrent 50 m. Dertil 8 fodersiloer, der rager yderligere 2,3 m op over kip, samt de 58 skorstene.

Billede 5. Billedet er taget fra Dadevej ca. 1.000 m øst for produktionsanlægget.

Billede 6. Billedet taget fra Vinderupvej om morgenen d. 7. februar 2024 sydøst for produktionsanlægget.

Billede 7. Produktionsanlæg set fra Teglværksvej. Afstanden er mere end 1,3 km, og produktionsanlægget fylder meget i landskabet.

Billede 8. Anlægget set fra Græsmarksvej 2, nærmeste nabo uden landbrugspligt. Herfra fremstår produktionsanlægget dominerende i landskabet.

For at forstå anlæggets dominans i området er det vigtigt at forstå udformningen af landskabet omkring Vinderupvej 21, som består af et åbent kuperet landskab med mindre, spredte ejendomme. Selve produktionslæggeret er placeret på en lokal bakketop i en dal. Når man bevæger sig mod nord eller syd for denne adresse, bevæger man sig opad i landskabet. Dette betyder, at adressen er blandt de synligste adresser i området, hvor der er frit udsyn til anlægget fra alle vinkler. Endvidere er der, når man ankommer fra øst eller vest, lange vejstykker med frit udsyn til anlægget. Karakteren af landskabet er derfor med til at fremhæve bebyggelsen, der grundet sin størrelse fremstår dominerende i landskabet. Mange af de berørte ejendomme i området ligger nordøst for Vinderupvej 21. Disse ligger højere i landskabet end anlægget, og ingen mængde af skærmende beplantning kan dække for anlægget for disse beboere. Anlægget er derfor et uundgåeligt og stærkt forstyrrende element i landskabet.

Næstved Kommune angiver i landskabsanalysen, at der er tale om storskala intensivt udnyttet landbrugslandskab. Miljøforeningen mener ikke dette er korrekt. En optælling viser, at der er ca. 173 berørte matrikler inden for konsekvenszonen, som er godt og vel 8 kvadratkilometer (konsekvenszoneradius = 1.602 m). Dette giver en gennemsnitlig matrikelstørrelse på ca. 4,6 ha. Tallet

afspejler, at der er mange ejendomme med mindre jorder i området. Langt den største matrikel udgøres i øvrigt af en del af skovejendommen Glumsø Østerskov. Faktisk er det næsten kun jordstykkerne umiddelbart ved siden af Vinderupvej 21, hvor der er intensivt landbrug. Resten af matriklerne er forholdsvist små, og mange tilhører husmandssteder uden aktivt landbrug. Til sammenligning rummer området sydøst for Tybjerg 97 matrikler og altså en gennemsnitlig matrikelstørrelse på 8,3 ha. Nedenfor er indsat kort med matrikelgrænser for de to nævnte områder, hvor forskellen tydeligt kan ses. Billedet til venstre er fra området omkring Vinderupvej 21, mens billedet til højre er fra Tybjerg. Miljøforeningen påklager derfor Næstved Kommunes påstand om, at der i området er tale om landbrugsland i stor skala.

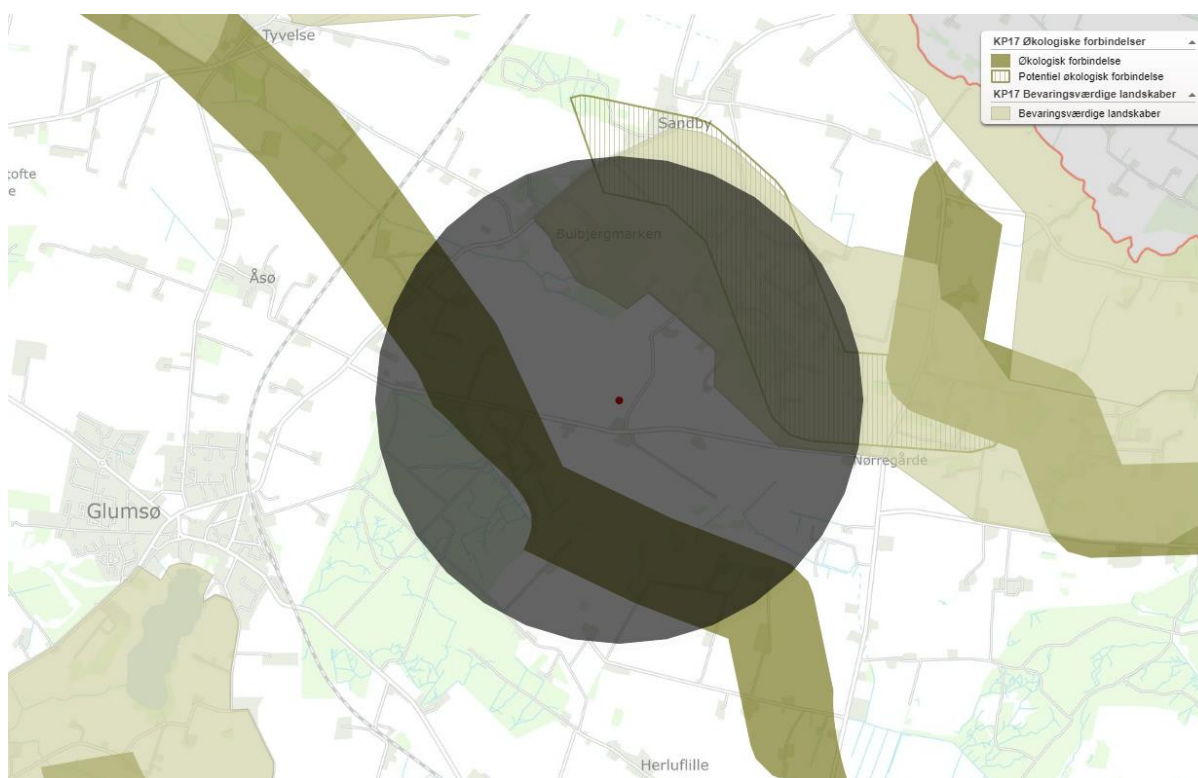

Billede 9. Matrikelkort for området omkring Vinderupvej

Billede 10. Matrikelkort omkring Tybjerg

Næstved Kommune benytter som argumentation for, hvorfor effekten af anlægget i det omkringliggende landskab er ligegyldigt, at området er udlagt til "særligt værdifuldt landbrugsområde". Også her ønsker Miljøforeningen at påklage Næstved Kommunes sagsbehandling. Næstved Kommune har under hele høringsforløbet fremført over for Miljøforeningen, at fordi området ikke er udpeget som bevaringsværdigt, så er der ikke lov hjemmel til at afvise projektet ud fra en landskabelig vurdering. Endvidere har forvaltningen præsenteret Næstved Kommunes Tekniske Udvalg om dette. Miljøforeningen deler dog ikke den vurdering, og det fremgår da heller ikke af lovgivningen, at der kun kan afvises projekter i områder udpeget som bevaringsværdige. Endvidere fremgår det heller ikke af lovgivningen, at der i områder udlagt som særligt værdifulde landbrugsområder er en mindre tærskel for, hvornår et byggeri optræder dominerende i landskabet. Nedenfor ses et kort fra Næstved Kommunes hjemmeside, hvor økologiske forbindelser og bevaringsværdige landskaber er markeret sammen med anlæggets konsekvenszone. Her ses tydeligt, at anlægget placeres mellem en økologisk zone og bevaringsværdigt landskab. Således er placeringen uhensigtsmæssig, idet konsekvenszonen skærer en økologisk forbindelse over, men også forstyrrer det bevaringsværdige landskab. Miljøforeningen mener ikke, der er taget tilstrækkeligt hensyn til disse faktorer i miljøgodkendelsen.

Billede 11. Anlæggets konsekvenszone skærer en økologisk forbindelse over, lige som en stor del af konsekvenszonen er udpeget som bevaringsværdigt landskab

Næstved Kommune har som vilkår for opførelsen af anlægget stillet vilkår om skærmende beplantning. Miljøforeningen finder i denne sammenhæng ikke, at skærmende beplantning som beskrevet i miljøgodkendelsen, vil begrænse den visuelle effekt af det store anlæg i landskabet. For det første er der tale om et meget stort anlæg, der dækker mange meter i både højde, længde og bredde. De anførte krav til skærmende beplantning er utilstrækkelige i forhold til at give nogen form for slørende effekt af bygningerne i mindst 15 år, og muligvis går der endnu længere tid. Miljøforeningen bemærker i denne forbindelse, at den sparsomme skærmende beplantning der er etableret, ikke ser vedligeholdt ud.

Miljøforeningen ønsker at påklage vilkåret om beplantning, da Miljøforeningen finder, at det er utilstrækkeligt i forhold til at sløre disse store bygninger grundet bygningernes størrelse. I denne forbindelse noterer Miljøforeningen, at ansøger aldrig har efterlevet de vilkår, som blev stillet i 2017 i forbindelse med opførelse af eksisterende gyllebeholder om skærmende beplantning på ejendommen, lige som dette heller ikke er tilfældet for den gyllebeholder, der er etableret på Hæggerupvej 2. Der er derfor ikke tale om en ansøger, der har for vane at leve op til krav om skærmende beplantning, hvilket Miljøforeningen finder utilfredsstillende. Endvidere ønsker Miljøforeningen at vide, hvor lang tid en skærmende beplantning må tage om at vokse op. I de stillede vilkår vil der gå så lang tid, at kravet om skærmende beplantning næsten vil være ligegyldigt. Kravet om skærmende beplantning findes for at afskærme nuværende beboere for synet af grimme bygninger i landskabet, ikke fremtidige generationer.

Miljøforeningen ønsker også at påklage, at der ikke er udarbejdet retvisende visualiseringer af anlægget. Efter miljøvurderingslovens § 20, stk. 4, nr. 4, skal miljøkonsekvensrapporten på en passende måde påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på blandt andet landskabet. Dette er efter Miljøforeningens opfattelse ikke sket i det konkrete tilfælde, hvor Næstved Kommune frem for

nøgtørn at beskrive påvirkningen fra anlægget, i stedet forsøger at nedtone indvirkningen på landskabet fra anlægget. Denne fremgangsmåde finder Miljøforeningen kritisabel.

Kommunens landskabelige vurdering har en del mangler, men indeholder også faktuelle fejl og misvisende informationer. For eksempel beskrives det, at det ansøgte ikke kan ses, når man nærmer sig fra nord. Dette er ikke korrekt og Miljøforeningen har dokumenteret det med billeder i høringsfasen.

Billede 12. Billedet taget af produktionsanlægget fra Vinderuphøjvej mod nord. Ifølge administrationen i Næstved Kommune er produktionsanlægget ikke synligt herfra.

Slutteligt ønsker Miljøforeningen at påklage synlighedsberegningen i miljøvurderingen. Miljøforeningen har i sit høringssvar gjort opmærksom på, at denne synlighedsberegning er bevidst misvisende.

Betragterhøjden på 1,6 meter er urealistisk lav, og elementhøjden på 7 meter er ikke korrekt. Tagryggen på stalden bliver ikke byggeriets højeste punkt, ligesom koten for bebyggelsen ikke er korrekt, da terrænet hæves ca. 3 meter hvor anlægget skal placeres. Dette tager synlighedsberegningen heller tager højde for. Næstved Kommune anfører, at synlighedsberegningen er en faktor i godkendelsesprocessen, men accepterer her en synlighedsberegning, der er demonstrerbart forkert og derfor misvisende. En ny, retvisende synlighedsberegning ville ikke være en arbejdskrævende opgave, og Miljøforeningen ønsker at vide, om en kommune gerne må acceptere tydeligt forkerte synlighedsberegninger, når der uden stor indsats kunne produceres mere retvisende materiale.

Miljøforeningen mener, at det ville have været langt mere retvisende i denne miljøgodkendelse at benytte sig af fotografier af den nu byggede stald og derved give hørings- og klageberettigede borgere og organisationer samt klagenævnet et reelt syn for sagen. I stedet har man valgt at benytte gamle fotografier af området før stalden blev bygget og benyttet sig af de beskrivelser man i første miljøgodkendelse lavede. Her gættede man i større eller mindre grad sig frem til, hvordan man forventede stalden ville tage sig ud i

området. Miljøforeningen har af denne årsag taget sig den frihed at supplere administrationen i Næstved Kommunes miljøgodkendelse med opdaterede fotos.

Ifølge gældende retningslinjer (bilag 2) skal kommunen melde om afslag på et projekt, hvor den landskabelige dominans ikke kan imødekommes af vilkår. Miljøforeningen finder her, at de stillede vilkår ikke kan imødekomme den indvirkning på landskabet, som anlægget vil forårsage. Endvidere finder Miljøforeningen, at Næstved Kommune i sine konklusioner på det landskabelige går imod de beskrivelser, som kommunen i miljøvurderingen selv er kommet frem til. Dette forhold finder Miljøforeningen meget kritisabelt.

Kulturhistorisk vurdering

Miljøforeningen har tidligere bedt Næstved Kommune redegøre for, hvilke tanker der ligger bag, når de efter at have beskrevet at byggeriet vil komme til at virke dominerende i landskabet, senere vurderer ”at det nye anlæg vil opleves som en naturlig modernisering af det oprindelige gårdanlæg på Vinderupvej 21, hvorved fortællingen om Vinderup som en samlet, afgrænset bebyggelse i det ellers helt åbne landskab til dels reableres.”

Miljøforeningen mener, at denne vurdering er helt uacceptabel og ikke er i overensstemmelse med virkeligheden, og har i tidligere høring bedt Næstved Kommune redegøre for, hvordan de kan godtage denne historie om et område, som reelt vil blive yderst negativt påvirket på en måde, som aldrig er historisk set i Vinderup.

Den rette beskrivelse af Vinderup som en samlet bebyggelse er fra udskiftningens tid. På matrikelkort kan det ses, at der er foregået en stjerneudskiftning. I samme forbindelse er to gårde flyttet væk fra ”bykernen” i hver sin retning ad Vinderupvej. På nuværende tidspunkt er der et faldefærdigt og ubeboet hovedhus på Vinderupvej 21, samt Enggården på den anden side af vejen tilbage. Enggården er blevet opkøbt af ansøger i foråret 2022, og vil sandsynligvis gå samme fremtid i møde, som det ubeboede faldefærdige hovedhus på Vinderupvej 21. Enggårdens staldbygning viser allerede nu betydeligt forfald, og fremstår med knækkede asbestplader på taget, der ikke bliver udskiftet, som loven foreskriver – til fare for områdets beboere.

Miljøforeningen mener derfor, at opførsel og ibrugtagning af det ansøgte vil medføre en afvikling af området omkring Vinderup frem for den udvikling, som ansøger påstår, at anlægget vil medføre. Tilbage vil være et stort produktionsanlæg. Dette vil være fortællingen om Vinderup og den analyse om kulturarv, der skal fremgå af ansøgningsmaterialet. Næstved Kommune har ikke været i stand til at præsentere data, der viser, at opførslen af sådanne svineproduktioner udvikler de omkringlæggende områder i en positiv retning, både miljømæssigt, befolkningsmæssigt, socioøkonomisk, mv.

Billede 13. Stuehuset på Vinderupvej 21, 4171 Glumsø

Næstved Kommunes kulturhistoriske vurdering: *"at det nye anlæg vil opleves som en naturlig modernisering af det oprindelige gårdanlæg på Vinderuphøjvej 1, hvorved fortællingen om Vinderup som en samlet, afgrænset bebyggelse i det ellers helt åbne landskab til dels reableres."* er så langt fra realiteterne, at det må anses for at være forsøg på manipulation med det formål at kunne meddele tilladelse til det ansøgte. På den baggrund mener Miljøforeningen ikke, at der er foretaget en korrekt beskrivelse af områdets kulturarv.

Miljøforeningen mener ikke, at produktionsanlægget er en "naturlig modernisering af det oprindelige gårdanlæg". Det oprindelige gårdanlæg blev fjernet af ansøger. For at sætte tingene i kontekst henviser Miljøforeningen til nedenstående billeder:

Billede 14: Luftfoto af produktionsanlægget på Vinderupvej 21, 4171 Glumsø.

Som det ses af billedet, er det svært at forklare, hvordan et så stort produktionsanlæg kan være en naturlig modernisering af et ældre husmandssted. Faktisk er det svært at identificere målestokken på billedet. Nedenfor viser Miljøforeningen det "eksisterende gårdanlæg":

Billede 15. Luftfoto af produktionsanlægget på Vinderupvej 21, 4171 Glumsø med markering af stuehus.

Som det ses, er selv de opførte gyllebeholdere markant større end det eksisterende stuehus, hvorfor Miljøforeningen ikke mener, at der kan være tale om nogen naturlig modernisering, der ligger i forlængelse af eksisterende bygninger. Der er tale om et nyopført industrianlæg på en mark. Dette bør være reflekteret i miljøgodkendelsen.

Lugtgener

I forbindelse med ansøgningen er der lavet lugtberegninger. Disse beregninger synes at være meget misvisende. En lokal borger der bor indenfor konsekvenszonen i en afstand af 950 m fra produktionsanlægget, har i en 6 måneders periode hen over sommeren 2023 registreret lugtgenerne.

Her fremgår det, at det er en tydelig lugt fra stalden flere gange om ugen. Vindretningen og styrke er registreret. Ejendommen ligger nordøst for stalden og er ramt af lugt alle dage vinden kommer fra staldens retning. Registreringerne kan findes i bilag 3.

Ifølge ansøgers beregninger skulle denne ejendom være generet af lugt få gange om året. Dette stemmer selvsagt ikke overens med virkeligheden, som nok nærmere er 100 dage om året. Altså alle de dage vinden står i sydvest eller deromkring.

Miljøforeningen har ingen faglig viden om disse lugtberegninger, men kan kun konstatere, at de overhovedet ikke stemmer overens med virkeligheden og at mange andre beboere i området er generet.

Menneskers sundhed

I miljøgodkendelsen skriver Næstved Kommune, at "det vurderes desuden, at en svineproduktion som den ansøgte hverken direkte eller indirekte har påvirkning på befolkningens eller menneskers sundhed."

I miljøgodkendelsen står der endvidere:

Der er ingen skadelige emissioner fra stoffer, der kan være giftige for omgivelserne. Som nævnt har ammoniakemissionen ingen væsentlige virkninger på naturområder i omgivelserne.

Dette er ikke i overensstemmelse med udtalelser fra en førende ekspert på området, som Miljøforeningen har haft kontakt med. Vedlagt som bilag 4 findes korrespondance med professor Torben Sigsgaard om de sundhedsmæssige konsekvenser for naboer til landbrug. Konsulentens udtalelse er jf. Torben Sigsgaard ikke funderet i videnskabelig evidens. Yderligere findes som bilag 5 CV for Torben Sigsgaard.

Dette understøttes af et review fra december 2020 (bilag 6), hvori der står:

"Landbrugsfaciliteter udgør en trussel for miljøet og for menneskers sundhed på flere måder:

Først og fremmest pga. den intensive produktion med et højt forbrug af handelsgødning og/eller husdyrgødning som resulterer i et kvælstofoverskud, der kan udvaskes til grundvandet. I Danmark har et højere indtag af nitrat i drikkevandet vist sig at være forbundet med øget risiko for kræft i tyk- og endetarm (Schullehner et al., 2018).

For det andet spredes emissioner i form af partikler, gasser (fx ammoniak), bakterier, endotoksiner, vira og skimmelsvamp fra husdyrbruget, hvilket således medfører luftforurening i de omkringliggende områder. De vigtigste kilder til partikler frigivet fra gårdene omfatter pollen og andre allergener direkte fra husdyrene eller fra halm og strøelse anvendt på gårdene. Partikler frigivet fra landbrugsdrift kan også omfatte patogene mikroorganismer og resistente bakterier. Infektioner i befolkningen forårsaget af andre zoonotiske patogener, er desuden set fx i Holland, hvor Q-feber forårsaget af *Coxiella burnetii* var forbundet med en høj tæthed af gedebrug i området (Smit et al., 2012). Aktuelt har undersøgelser af spredning af CoVid-19 vist, at mink er kilde til CoVid transfektion mellem dyr og mennesker. Det har vist sig, at CoVid-19 virus inficerer dyr, der igen inficerer personer i det omgivende samfund. Samtidig opstår der ændringer i genomet under passagen gennem dyrene tilbage til befolkningen, (SSI-Denmark 2020) <https://www.ssi.dk/aktuelt/nyheder/2020/smitte-hos-minkog-mennesker>).

For det tredje bidrager sekundære uorganiske aerosoler, herunder ammoniumsulfat og ammoniumnitrat, væsentligt til fine partikler i miljøet pga. ammoniaks reaktioner med sure gasser og partikler i atmosfæren. Hovedparten af ammoniakemissionerne i Danmark stammer fra landbrugsaktiviteter (>90%), og inden for landbrugssektoren kan ca. halvdelen af emissionen tilskrives håndtering af gødning (særligt i stalden) (Nielsen et al., 2018). Landbruget forårsager en betydelig luftforurening sammenlignet med andre menneskeskabte kilder. Dette medfører eksponering af befolkningen og efterfølgende sundhedseffekter (Brunekreef et al., 2015; Lelieveld et al., 2015).

I Danmark har nitrat i luftforurening vist sig at være forbundet med børns astma (Holst et al., 2018; Holst et al., 2020) og PM_{2,5} forureningen relateret til dyreproduktion er forbundet med øget dødelighed i mange vestlige lande (Lelieveld et al., 2015). Miljømæssige påvirkninger fra dyreproduktion er dog stadig ikke

undersøgt i større omfang, hverken for de nærliggende omgivelser eller som en del af den generelle luftforurening.”

Rapporten fortsætter: ”En række forskellige komponenter udsendes fra drift af stalde. De består af partikler og gasser. Partiklerne er en speciel blanding bestående af foder, fækale partikler, hår, hudpartikler, mikroorganismer, vira, allergener osv. Emissionen af disse meget forskellige komponenter gør, at de forurenende stoffer, der kommer fra landbrug, er meget forskellige fra andre kilder til luftforurening fx fra trafik.

Luftforureningskomponenterne på gasfase fra landbrug består af ammoniak (NH₃), hydrogensulfid (H₂S) og kuldioxid (CO₂). Ud over disse gasser og partikler udsendes en række lugtstoffer, der består af komponenter med delvis eller lav flygtighed, som stammer fra nedbrydningen af biomasse på gårdene og gødning fra dyrene. Emissioner af forureningskomponenter finder også sted under udbringning af gødning fra gødningslageret til markerne. Dette forekommer specielt i slutningen af vinteren og foråret. Ammoniak udledt fra landbruget reagerer kemisk med sure gasser og partikler i atmosfæren, og bidrager dermed til produktionen af sekundære uorganiske partikler, der blandt andet indeholder ammonium (NH₄⁺). Disse sekundære partikler udgør en del af PM_{2,5}koncentrationen i luft. Således bidrager landbrug til helbredseffekter ved at bidrage til den generelle PM_{2,5}-forurening, et faktum som ofte ignoreres eller glemmes. De meteorologiske forhold, herunder især vindretning, vindhastighed og temperatur, har betydning for spredning og omdannelse af partikler og gasser, og dermed for hvor stor eksponering naboerne til en given gård udsættes for. Ofte er denne eksponering ikke synlig eller erkendt af de mennesker, som udsættes for forureningen. Imidlertid er lugtstofferne (forbindelserne med delvis eller lav flygtighed), der udsendes fra gårdens aktiviteter, let genkendelige for mennesker, og de bliver derfor bemærket af beboerne i områderne omkring gårdene.”

Miljøforeningen har yderligere noteret sig følgende på området:

- Embedslægen i 2014 svarede Holbæk Kommune, at ”det er velkendt, at dampe, støv og aerosoler fra svinefarme kan spredes via luften til omgivelserne. Nogle dampformige stoffer kan indeholde sundhedsskadelige komponenter (...) , der alle isoleret set kan relateres til forskellige former for lungesygdomme og luftvejsirritationer.”
- Det Europæiske Miljøagentur har endvidere i en publiceret analyse identificeret fine partikler, hvilket en svinebedrift i denne størrelse vil udlede meget af, som et af de mest skadelige stoffer for menneskers sundhed.
- Foruden partikler udleder dyrehold også ozon og svovldioxid (bliver dannet i atmosfæren ifm. udslip af hydrogensulfid), der sammen med partikler er årsag til hovedpine, angst, skader til centralnervesystemet, lungekræft, irritation af øjne, næse og hals samt vejrtrækningsproblemer, hjerteproblemer, skader til blod, lever og milt samt negativ indvirkning på menneskers reproduktive egenskaber.
- En anden rapport Harvard University viser påpeger igen, at PM_{2,5} er enormt farlig og bliver kaldt en ”usynlig dræber”.

Miljøforeningen anser det på denne baggrund for nødvendigt, at Næstved Kommune foretager en grundig gennemgang af eksisterende forskning på området, og med hjælp fra eksperter på området redegør for sundhedseffekterne af så stor en svineproduktion i et område med så mange øvrige beboere.

Området omkring Vinderupvej er i forvejen voldsomt belastet af husdyrbrug, særligt svine-og hønsebedrifter. Derfor er det meget bekymrende for borgerne i området at skulle se frem til yderligere at

få placeret en af Danmarks største svineproduktioner i netop dette område. Nedenstående kort viser eksisterende husdyrbrug i området:

Billede 16. Der er allerede en stor belastning af husdyrbrug i området. De blå ringe er svinebedrifter, og de gule er hønsproduktioner. Ringenes diameter er et udtryk for bedrifternes anslåede størrelse i forhold til deres ammoniakemission.

Som kortet viser, vil det nye produktionsanlæg blive "klemt" ned mellem eksisterende besætninger og yderligere belaste områdets beboere med skadelige partikler og kemikalier.

I Næstved Kommunes hvidbog til tidligere miljøgodkendelse skrives i forbindelse med svar på spørgsmål omkring sundhedsrisiko således: "Næstved Kommune er bekendt med litteraturstudie fra Århus Universitet, Institut for Folkesundhed, vedrørende de eksisterende videnskabelige undersøgelser af helbredseffekten af luftforurening hos naboer til husdyrbrug, som Miljøministeren har bestilt, og som hun har fået i december 2020. Kommunen afventer, at Miljøstyrelsen eventuelt udmelder nye retningslinjer på området".

Miljøforeningen mener, at ovenstående med tydelighed viser, at miljøkonsekvensrapporten har en række mangler. Rapporten er ikke funderet i fakta. Ifølge Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 2256 af 29/12/2020) §4, stk. 8, nr. 1, skal miljøkonsekvensrapporten på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til befolkningen og menneskers sundhed. Det gør miljøkonsekvensrapporten ikke. Endvidere siger samme §4, stk. 9, at "Ansøger skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter". Dette finder Miljøforeningen heller ikke er sket.

På ovenstående baggrund finder Miljøforeningen, at retningslinjerne for udarbejdelse af miljøvurderingen i dette tilfælde ikke er overholdt.

Miljøforeningen påklager endvidere, at Næstved Kommune ikke tager den eksisterende undersøgelse med i deres vurdering, men blot afventer at Miljøstyrelsen evt. udmelder nye retningslinjer. Når ny viden kommer en kommune i hænde, bør denne viden indgå i en samlet vurdering.